

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗ ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΥ ΛΑΪΚΙΣΜΟΥ (του Αλέξανδρου Μπέλεση)

✘ Η νεώτερη ιστορία της Νότιας Αμερικής σε γενικές γραμμές έχει χαρακτηριστεί από την επαναστατική προδιάθεση που ολοκληρωνόταν με την εκλογική ανάδειξη «Σοσιαλιστικών» κυβερνήσεων οι οποίες όμως ανατρέπονταν με πραξικοπήματα υποκινούμενα ή υποστηριζόμενα από τις ΗΠΑ. Ένα πραξικόπημα, από τη φύση του χαρακτηρίζεται από φυλακίσεις, βασανισμούς, εξορίες και «εξαφανίσεις», ασκεί έλεγχο στην ενημέρωση, απομονώνει τους πολίτες από το γίνεσθαι με τον υπόλοιπο κόσμο. Αυτά τα καθεστώτα ταύτισαν την ιστορική τους πορεία συχνά με τη σύναψη αποικιοκρατικής νοοτροπίας συμφωνιών «εκμετάλλευσης» των εθνικών πλουτοπαραγωγικών πηγών από την υπερδύναμη που τα στήριζε, αλλά και από τις καταχρηστικές και άδικες πρακτικές του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου που εκπροσωπούσε υποτίθεται τους κανόνες της αγοράς και τους κανόνες της προσφοράς και της ζήτησης.

Αυτό εξηγεί τόσο τον αντιαμερικανισμό που χαρακτηρίζει σε γενικές γραμμές τους πολίτες της Νότιας Αμερικής όσο και τη δυσπιστία τους απέναντι στους «κανόνες της αγοράς» και στο «ανοικτό» οικονομικό σύστημα της Δύσης.

Όλα αυτά είναι λίγο πολύ γνωστά σε όλους αλλά αυτό που έχει ενδιαφέρον είναι ότι αντιτοιοιχες εμπειρίες έχουν οι πολίτες των κρατών της ανατολικής Ευρώπης που «βίωσαν» αυτό που καλούμε υπαρκτό Σοσιαλισμό και «δικτατορία του προλεταριάτου» της Σοβιετικής Ένωσης πρώτα και μετά των άλλων. Έχει ενδιαφέρον ότι, σε γενικές γραμμές, ο ίδιος ψυχισμός αυτόματων αντανακλαστικών αποτροπής για καθετί Αμερικανικό, που λειτουργεί σε μεγάλο αριθμό πολιτών της Νότιας Αμερικής, λειτουργεί επίσης και στους πολίτες πχ της Πολωνίας, της Λιθουανίας, της Ρουμανίας και των άλλων κρατών της Ανατολικής Ευρώπης και μελών του πρώην Συμφώνου της Βαρσοβίας απέναντι στη σημερινή Ρωσία.

Οι αντιφάσεις και η απομυθοποίηση

Με τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, το τυπικό τέλος του Ψυχρού Πολέμου και τη διάλυση του Συμφώνου της Βαρσοβίας, και την αισθητή μείωση της διεθνούς πόλωσης, οι πολίτες είχαν τη σχετική ελευθερία να επιλέξουν το είδος της κυβέρνησης που θεωρούσαν ότι τους έκφραζε και δεν τους επέτρεπαν οι συνθήκες να αποκτήσουν. Έτσι μεταξύ άλλων από την μία η Νότια Αμερική επιτέλους απέκτησε – μετ' εμποδίων πάντα – τις «φιλολαϊκές» κυβερνήσεις που επιθυμούσε και η Ανατολική Ευρώπη προσέτρεξε με λαχτάρα στη σκιά της αίγλης της οικονομικής ευμάρειας και της Δημοκρατικής ολοκλήρωσης της Δύσης, της Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μετά την παρέλευση μερικών δεκαετιών όμως έχει αρχίσει ήδη η απομυθοποίηση.

Στη Λατινική Αμερική, οι επαναστατημένοι πολίτες της Βενεζουέλας του Τσάβες βλέπουν τη χώρα τους να περιλαμβάνει στο Σοσιαλιστικό Πρόγραμμά της τη σύναψη συμμαχίας με το δικτατορικό καθεστώς της Συρίας και το θεοκρατικό καθεστώς του Ιράν, να εκφράζει την υποστήριξή του στον «εκλογομάγειρα» πρόεδρο της Λευκορωσίας, [1]. Είναι αντιφατικό από τη μία να νομιμοποιείται από τον Τσάβες η ενεργειακή συμφωνία με ένα θεοκρατικό και καταπιεστικό για τα δικαιώματα των γυναικών καθεστώς στο Ιράν μόνο και μόνο επειδή η χώρα του αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα και από την άλλη να δαιμονοποιεί τις ΗΠΑ επειδή αυτές συναλλάσσονται οικονομικά με διάφορα απολυταρχικά καθεστώτα ανά την υφήλιο με σκοπό να εξασφαλίσουν τα οικονομικά τους συμφέροντα. Την ίδια ώρα διαμαρτύρεται – δικαιολογημένα – για την πρόσφατη δικτατορία στην Ουδούρα και την ανατροπή του δημοκρατικά εκλεγμένου προέδρου Μανουέλ Σελάγια.

Αν και είναι νωπές οι μνήμες από την απαράδεκτη συμπεριφορά των στρατευμένων εναντίον του Τσάβες ΜΜΕ, «υπερβαίνοντας τα εσκαμμένα» ώστε να τον εμποδίσουν να ανέβει στην εξουσία, πρόσφατα παρακολουθήσαμε το κλείσιμο μερικών τηλεοπτικών καναλιών της χώρας με την κατηγορία ότι αυτά δεν μετέδιδαν «ως όφειλαν από το νόμο» τις τηλεοπτικές ομιλίες του προέδρου της χώρας. Οι πολίτες της χώρας παρακολουθούν την εφαρμογή μιας πολιτικής δύο μέτρων και δύο σταθμών και τη διαμόρφωση συνθηκών που θυμίζουν σταδιακά το πρόσφατο παρελθόν, διολισθαίνοντας σε μια κατάσταση στην οποία δεν θα έχουν εναλλακτική ενημέρωση εάν αυτή την επιδιώξουν κάποια στιγμή. Λες και ο ολοκληρωτισμός των ΜΜΕ και των «ιμπεριαλιστικών» συμφερόντων που εκπροσωπούν είναι διαφορετικός από αυτός της «δικτατορίας του προλεταριάτου» – στην καλύτερη περίπτωση – για να μην μιλήσουμε για τη δικτατορία των εκπροσώπων της «δικτατορίας του προλεταριάτου».

Στην Ανατολική Ευρώπη, οι πολίτες βιώνουν την εμπειρία του ολοκληρωτισμού των αγορών. Αφού εντέχνως και εγκαίρως οι «διεθνείς παίχτες» μοίρασαν σε όλο τον κόσμο, την καυτή πατάδα της χρηματιστηριακής φούσκας που δημιούργησαν, οι χώρες αυτές υπερβαίνοντας εαυτόν, επένδυσαν τους μικρούς τους πόρους, αγοράζοντας τα τοξικά Αμερικανικά ομόλογα. Πλέον τελούν σε καθεστώς οικονομικής κατάρρευσης. Όσον αφορά στους κανόνες της αγοράς, δοκιμάζουν την ανασφάλιστη εργασία, τη μετανάστευση, την πολύ μεγάλη ακρίβεια, την κατάρρευση της κοινωνικής πολιτικής και την κατάρρευση της εγχώριας βιομηχανίας τους.

Επιπλέον έχουν τους πρώτους νεκρούς τους στρατιώτες σε πεδία μαχών, μετά τον Β Παγκόσμιο πόλεμο, συμμετέχοντας στο «διεθνή αγώνα» εναντίον της τρομοκρατίας που κήρυξαν οι ΗΠΑ. Φυσικά δοκιμάζουν πλέον την εμπειρία των «πίεσεων» για διεύρυνση της στρατιωτικής συμμετοχής τους σε αυτήν την υπόθεση, από τη χώρα «πρότυπο» της δημοκρατίας και της υλικής ευμάρειας. Χώρα που έκανε τον πόλεμο στο Ιράκ για σφετερισμό του ορυκτού της πλούτου[2] μια υπόθεση για την οποία καλούνται να πληρώσουν με συμμετοχή σε δολοφονίες Ιρακινών πολιτών και θανάτους δικών τους στρατιωτών στο μέρος αυτό, αφού προηγήθηκε η συμμετοχή στο έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, της καταστροφής της βασικής υποδομής του Ιράκ. Επίσης, μπορεί να μην τους υποχρέωσαν οι Σοβιετικοί να στείλουν στρατό στο Αφγανιστάν όταν εκείνοι εισέβαλαν σε αυτό «ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα της κυβέρνησής τους», κινούμενοι εναντίον των Ταλιμπάν – που δημιούργησαν οι ΗΠΑ – αυτές όμως τους «έπεισαν» τώρα να πολεμήσουν τους τελευταίους ως μέλη του ΝΑΤΟ! Ομολογουμένως μια ενδιαφέρουσα εμπειρία για τους ανατολικοευρωπαίους.

Η δημοκρατική τους ολοκλήρωση, ενώ από τη μία όντως υποστηρίζεται από τη συμμόρφωση στο Ευρωπαϊκό κεκτημένο, από τη άλλη αυτή «εμπλουτίζεται» με τη φιλοξενία στο έδαφός τους κρυφών «αντιτρομοκρατικών» φυλακών και βασανιστηρίων που στελεχώνονται από υπόπτους! – δηλαδή συλληφθέντων απαχθέντων χωρίς δικαιώματα! – ούτε καν πολιτών της χώρας τους, αλλά άγνωστης εθνότητας ανθρώπων, άλλοτε όντως τρομοκρατών και άλλοτε αθώων.[3] Εμπειρία ενός μοντέλου δημοκρατίας βασισμένο αποκλειστικά στην εθνικότητα ή το θρήσκευμα.

Το νόημα της ολοκληρωμένης εμπειρίας της βαρβαρότητας

Η αφομοίωση αυτής της εμπειρίας από τους πολίτες, όσο παράδοξο και ακουστεί, θα αποτελούσε μια πολιτισμική κατάκτηση και μια ευκαιρία για την εδραίωση ενός βιώσιμου και δικαιότερου κόσμου περισσότερο ελεύθερου από τα σφάλματα του παρελθόντος που θα αντικρίσει με μεγαλύτερη ειλικρίνεια την ανθρωπολογική βαρβαρότητα και θα δρομολογεί μια πορεία σταδιακής μετουσίωσής της με την εργασία για το γενικό καλό.

Ποιο θα μπορούσε να είναι το συμπέρασμα από αυτήν την εμπειρία της ανθρωπότητας;

1. Ότι « η φύση των πραγμάτων είναι αδιαίρετη διαλεκτικά» [4]
2. Ότι είναι «αντιφατική η επιθυμία με την ανάγκη μας, όταν αυτή διακατέχεται από τη φοβική άγνοια και τη ματαιοδοξία, έστω και αν αυτή έχει κρυφτεί από την ρουτίνα της συνειδητότητάς μας» [4]
3. Ότι η βαρβαρότητα δεν αποτελεί αναγκαστικά χαρακτηριστικό των ιδεολογιών καθώς η αιτία της εντοπίζεται σε μια όψη της φύσης της ανθρώπινης ψυχής.
4. Ότι εξακολουθεί να είναι ζητούμενη μια μορφή διακυβέρνησης που να «μπορεί να διαμορφώνει τον ηθικότερο, τον πιο φωτισμένο και σοφό, ... λαό»[5] μη παραβλέποντας ότι «δεν υπάρχει ούτε μπορεί να υπάρξει κανένας θεμελιώδης και υποχρεωτικός νόμος για το σώμα του λαού ούτε καν το κοινωνικό συμβόλαιο»[6]. Κάτι που θα αποκλείει την έμμεση νομιμοποίηση ολοκληρωτικών ομάδων και των πρακτικών τους.
5. Ότι οι διαδικασίες της εκπαίδευσης πρέπει να στραφούν στο στόχο μιας πραγματικής και όχι μιας ανθρωπολογικά αφελούς κουλτούρας ειρήνης, καθώς υπάρχει η καθολική «ανάγκη για μια τέτοια προώθηση στην αφηρημένη σκέψη και την αλήθεια που να κάνει τα ιδιοτελή συμφέροντα ανθρώπων και λαών να σιγάσουν. [7]

[1] http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_world_2_20/09/2009_330112 «Τορ» του προέδρου της Βενεζουέλας σε αντι-ιμπεριαλιστικά κράτη.

[2] Ορμησαν στα πετρέλαια του Ιράκ, Γιώργος Δελαστίκ ΕΘΝΟΣ

[3] <http://www.in.gr/news/article.asp?lngEntityID=995604&lngDtrID=245>

«Βασανιστήρια» στις φυλακές της CIA διαπιστώνει έκθεση του Ερυθρού Σταυρού

[4] Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΩΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ & ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ, Γιάννης Ζήσης

[5] Εξομολογήσεις, Ζαν Ζακ Ρουσσώ

[6] ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ, Ζαν Ζακ Ρουσσώ

[7] [Ειρήνη και Παιδεία](#), Γιάννης Ζήσης

**06 Φεβρουαρίου 2010,
Αλέξανδρος Μπέλεσης, μέλος της μκο Σόλων
info@solon.org.gr**